

Lausunto kuntien ja Ekokympin kiertotalousohjelmasta vuosille 2026-2030

KHALL 17.02.2026

33/11.01.00.03/2026

Ympäristötarkastaja

Kainuun Jätehuollon kuntayhtymä Ekokympi pyytää Sotkamon kunnalta lausuntoa Ekokympin ja sen peruskuntien kiertotalousohjelmasta vuosille 2026-2030. Määräaika lausunnon antamiselle on 28.2.2026.

Kuntien yhteisellä kiertotalousohjelmalla vastataan kiristyyiin Suomen ja EU:n ilmasto- ja kiertotaloustavoitteisiin sekä yhtenäistetään jätehuollon ja kiertotalouden tavoitteita Ekokympin toiminta-alueella. Ohjelmassa ovat mukana Ekokympin peruskunnat Hyrynsalmi, Kajaani, Kuhmo, Paltamo, Puolanka, Ristijärvi, Sotkamo, Suomussalmi ja Vaala.

Ohjelman visio vuoteen 2030 on, että mukana olevat kunnat ovat Suomen johtavia kiertotalousalueita tarjoten yhdenvertaiset, kestävät ja ympäristövastuulliset jätehuollon palvelut asukkaille, yrityksille ja matkailijoille. Kiertotaloudessa jätteen määrä vähenee ja materiaalit kiertävät korjaamisen, lajittelun, uudelleenkäytön ja jakamistalouden avulla.

Keskeisenä osana ohjelmaa on jätteen kierrätysasteen nostaminen 60 %:n, kuljetuspalveluiden kehittäminen kohti vähäpäästöisiä ratkaisuja sekä jätehuollon digitalisointi.

Kiertotalousohjelman teemoina ovat:

1. **Jätteen synnyn ehkäiseminen** (mm. ruokahävikin vähentäminen, ei kertakäyttötuotteita, tavaroiden uudelleenkäyttö ja markkinapaikat)
2. **Kierrätysasteen nostaminen ja syntypaikkalajittelun tehostaminen** (mm. optimoidut keräysastiat, astioiden merkitseminen ja saavutettavuus, lajittelutilojen riittävyys, älyastiat)
3. **Jätehuollon kehittäminen** (mm. kiinteistökohtainen erilliskeräys, aukioloajat lajitteluasemilla, aluekeräyspisteet, haravointitähteet mullaksi, jätetaksan ohjaavuus)
4. **Jätehuollon valvonnan kehittäminen** (mm. rakentamisen ja remontoinnin jätteiden lajitteluaste, asumisessa syntyvien lietteiden käsittely)
5. **Viestintä ja vaikuttaminen** (mm. kiertotalousohjelmasta viestiminen päätöksentekijöille, kohdenetut kampanjat)

Teemojen alle on koottu tavoitteet, vaikutukset, seurantamittarit ja konkretian tasolle viedyt toimenpidekortit. Seurantamittareina ovat kierrätysaste, sekajätteen määrä, päästöt ja kustannukset.

Kuntien taloudelle vaikutukset ovat positiiviset, kun jätehuolto tehostuu ja alueen houkuttelevuus kiertotalouden investointikohteena lisääntyy.

Ohjelmaa on valmisteltu kesästä 2025 alkaen Ekokympin ja alueen kuntien ohjaus- ja työryhmätyöskentelyllä. Kiertotalousohjelman luonnos on hyväksytty Ekokympin ja kuntien ohjausryhmän kokouksessa 11.12.2025. Ohjelmaa päivitetään lausuntojen perusteella ja se lähetetään hyväksyttäväksi kuntiin helmikuun 2026 lopussa. Kiertotalousohjelma visualisoidaan painokelpoiseen muotoon lausuntokierroksen jälkeen.

Ohjelman tavoitteiden saavuttamista varten perustetaan seurantaryhmä ja kunnissa saavutetut tulokset raportoidaan muille kunnille ja Ekokympille. Ohjelmaa päivitetään valtuustokausittain tai tarvittaessa tiheämmin.

Kiertotalousohjelman tiivistelmä on esityslistan oheismateriaalina.

Lisätietoja asiasta antaa ympäristötarkastaja Teija Härkönen, teija.harkonen@sotkamo.fi tai 044 750 2179

Kunnanjohtaja
Ehdotus

Sotkamon kunta lausuu Ekokympin ja sen peruskuntien kiertotalousohjelmasta 2026-2030 seuraavaa:

Kuntien ja Ekokympin välinen ohjelma on tärkeä kokonaisuus kohti ilmasto- ja kiertotaloustavoitteiden saavuttamista. Ohjelma tuo samalla näkyväksi jo kunnissa tehtävää kiertotaloustyötä. Jätehuollon tehostuminen ja kierrätysasteen paraneminen tuo selkeästi myös taloudellista säästöä kunnille.

Kiertotalousohjelma tukee Sotkamon kunnan kuntastrategian arvoa vastuullisuudesta sekä tavoitteesta kannustaa kestäväan kehitykseen ja kiertotalouteen. Vastuullisuuden teema näkyy kunnassa taloudenpidossa, hankinnoissa, luonnon käytössä ja sosiaalisessa oikeudenmukaisuudessa.

Kiertotalousohjelman vaikuttavuutta lisää lähtötilanteen selvittäminen joko kunnittain tai alueellisena kokonaisuutena. Tällä luodaan selkeä lähtökohta tavoitteiden saavuttamiselle ja ohjelman vaikuttavuudelle.

Ohjelman teemoihin on hyvä lisätä sanallisten tavoitteiden lisäksi myös numeerisia tavoitteita. Esimerkiksi tietylle vuodelle asetettu prosentuaalinen tavoite ruokahävikin vähentämisestä vahvistaa ohjelman toimeenpanoa ja tukee tavoitteiden saavuttamista. Yhdenmukainen seuranta ja mittarointi voi olla kunnille haastavaa, mikä vähentää tulosten vertailtavuutta. Lisäksi on huomioitava, että kunnat tekevät raportointia myös eri viranomaisille ja esimerkiksi purkukohteiden materiaalit kirjataan ylös RAPU-järjestelmään.

Tätä ja vastavia kokonaisuuksia edistettäessä on huomioitava myös alueen yritykset ja vaikutus niiden toimintakenttään. Hankkeen aikana on suositeltavaa arvioida myös yritysvaikutuksia. Kaikkiaan yritysysteistyö tuo varmasti lisäarvoa kiertotalousohjelmaan tulevaisuudessa, sillä teollisella puolella materiaalivirrat ja jätteiden hyödyntämispotentiaali on suuri.

Kunnanhallitus
Päätös